

SPRAWOZDANIE ZE SPOTKANIA AUTORSKIEGO Z EWA
M. BLADOWSKĄ I PROMOCJI KSIĄŻKI *ŁÓDZKA MILIONERKA*.
ANNA Z WERNERÓW SCHEIBLEROWA, ŁÓDŹ, 11 GRUDNIA 2023 R.

SUMMARY

Report on the author's meeting with Ewa M. Bładowska and promotion of the book *Lodz Millionaire. Anna née Werner Scheiblerowa* [*Łódzka milionerka. Anna z Wernerów Scheiblerowa*], Lodz, December 11, 2023

Anna Scheibler, née Werner, was the wife of Lodz's richest factory owner Karol W. Scheibler. Historian Ewa M. Bładowska has attempted to write her biography against the background of the then history of the great industrial city. The author's meeting with the book's author took place on December 11, 2023 in the Conference Room of the Marszałek Józef Piłsudski Provincial Public Library in Łódź. It was linked to the promotion of the book entitled: *Lodz Millionaire. Anna née Werner Scheiblerowa*. The conversation with the author of the publication was conducted by Andrzej Machejek, editor-in-chief of Hamal Publishing House, through which the story of the wife of the Lodz "king of cotton" was published.

KEYWORDS: Anna of Werner Scheibler, Lodz, 19th century, monograph, author meeting, Ewa M. Bładowska

STRESZCZENIE

Anna z Wernerów Scheiblerowa to żona najbogatszego łódzkiego fabrykanta Karola W. Scheiblera. Historyczka Ewa M. Bładowska podjęła próbę napisania jej biografii na tle ówczesnych dziejów wielkiego przemysłowego miasta. Spotkanie autorskie z autorką książki odbyło się 11 grudnia 2023 r. w Sali Konferencyjnej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi. Powiązane było z promocją książki pt.: *Łódzka milionerka. Anna z Wernerów Scheiblerowa*. Rozmowę z autorką publikacji przeprowadził Andrzej Machejek, redaktor naczelny Wydawnictwa Hamal, za pośrednictwem którego opublikowana została historia małżonki łódzkiego „króla bawełny”.

SŁOWA KLUCZOWE: Anna z Wernerów Scheiblerowa, Łódź, XIX wiek, monografia, spotkanie autorskie, Ewa M. Bładowska

W dniu 11 grudnia 2023 r. w Sali Konferencyjnej Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi odbyło się spotkanie autorskie z Ewą M. Bładowską powiązane z promocją książki pt.: *Łódzka milionerka. Anna z Wernerów Scheiblerowa*. Rozmowę z autorką publikacji przeprowadził Andrzej Machejek.

Prezentowane wydawnictwo opowiada o losach żony Karola Scheiblera – Annie z Wernerów, jej korzeniach, podejmowanych aktywnościach i pasjach. Na kartach publikacji Anna rysuje się jako kobieta wyprzedzająca swoją epokę, która w wydatny sposób przyczyniła się do rozwoju scheiblerowskiego przedsiębiorstwa.

Spotkanie rozpoczęło się od oficjalnego przedstawienia rozmówców oraz przywitania gości. Następnie głos zabrał prowadzący – A. Machejek – redaktor naczelny Wydawnictwa Hamal, za pośrednictwem którego opublikowana została historia małżonki łódzkiego „króla bawełny”. Nie dziwi fakt, że to właśnie oficyna Hamal odpowiada za książkę E.M. Bładowskiej – jej treść wpisuje się idealnie w politykę wydawnictwa, które specjalizuje się w publikacjach o dawnej i współczesnej Łodzi, a także w popularyzowaniu wielokulturowej i wieloreligijnej historii miasta¹.

Po oficjalnym rozpoczęciu spotkania, prowadzący skierował do autorki pytanie o genezę pomysłu zajęcia się poruszonym w książce tematem. E.M. Bładowska wyjaśniła, że jej fascynacja narodziła się wraz z codzienną pracą w murach dawnego pałacu Scheiblerów, gdzie od lat mieści się Muzeum Kinematografii w Łodzi. Absolwentka Uniwersytetu Łódzkiego na kierunku historia, początkowo związana zawodowo z Wojewódzką Biblioteką Publiczną im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, następnie jako pracownica Muzeum Kinematografii popularyzowała wiedzę o rodzinie Scheiblerów. E.M. Bładowska robiła to m.in. za pośrednictwem organizowania cyklu „Spotkania z Scheiblerami”, a także współpracy przy powstawaniu wydawnictw poświęconych ich losom².

Następnie poruszony został temat bazy źródłowej, którą dysponowała autorka w czasie prac nad książką. Bładowska wspominała m.in. o zasobach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi, wydanych drukiem wspomnieniach bliskich Anny z Wernerów Scheiblerowej³, dokumentach znajdujących się w zbiorach Archiwum Państwowego w Łodzi – zaznaczając jednak, iż zasób ten nie obfituje w materiały o charakterze prywatnym, a głównie

¹ Wydawnictwo Hamal Andrzej Machejek, <http://machejek-hamal.pl> (dostęp: 29.01.2024).

² P. von Scheibler, *Scheiblerowie w drodze do ziemi obiecanej*, komentarz K. Badziak, Łódź 2014; *O Scheiblerach jeszcze więcej*, Łódź 2016.

³ M.in.: S. Werner, *Korzenie. Sławni i bliscy rodziny Wernerów oraz rodzin skoligaconych: Norblińców, Schuchów, Malczów, Fukierów, Meisnerów...*, Warszawa 2009; M.E. Geyer, *Koniec łódzkiej Belle Epoque. Wspomnienia emigrantki*, Łódź 2022.

te związane z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa. Ponadto za niezwykle cenne źródło wiedzy autorka potraktowała archiwa rodzinne oraz podkreśliła znaczenie rozmów z potomkami małżeństwa Scheiblerów, również obecnymi na Sali Konferencyjnej łódzkiej biblioteki.

Materiały zebrane w czasie rozległych kwerend pozwoliły autorce odpowiedzieć na różne pytania, które nasunęły się podczas prac nad książką. Jednym z nich była kwestia środowiska, z którego wywodziła się bohaterka publikacji. Opis zaplecza rodzinnego Anny z Wernerów stał się dla autorki na tyle istotnym punktem całej opowieści, że właśnie na ich podkreśleniu miał bazować tytuł wydawnictwa, co zostało wspomniane przez A. Machejka.

Kolejną kwestią, którą prowadzący i autorka próbowali rozwikłać były przyczyny zawarcia związku małżeńskiego między bohaterką publikacji, a przyszłym fabrykantem. Bładowskiej nie udało się znaleźć jednoznacznej odpowiedzi na nurtujące wszystkich pytanie – czy ślub z Karolem Scheiblerem został zawarty z miłości czy z rozsądku. Zdecydowanie więcej, zdaniem autorki, przemawiało za ożenkiem jako transakcją finansową. Bładowska postawiła i uargumentowała w czasie spotkania promocyjnego tezę o wielkim wpływie rodziny Wernerów na karierę „króla bawełny”, nie tylko z powodu funduszy wniesionych przez Annę w posagu, ale również doświadczenia nabytego przez Karola w czasie jego pobytu w Królestwie Polskim, czy też wiedzy i kontaktom zdobywanym dzięki jego współpracy z Wernerami. Autorka poświęciła także czas na opis życia małżeńskiego pary. Skupiła się w swojej opowieści na charakterze tej relacji, korzyściach jakie płynęły z jej zawarcia dla obu stron. Podkreślona została także rola jaką Anna z Wernerów odgrywała w związku i jego postrzeganiu przez otoczenie.

Ostatnim wątkiem rozmowy wywołanym przez redaktora Wydawnictwa Hamal było życie i działalność Anny po śmierci męża. Bładowska opisywała jakie aktywności podejmowała Scheiblerowa jako wdowa, opowiadała o pasjach jakie pielęgnowała, z których największą było ogrodnictwo. Za niezwykle istotny fakt w rozmowie o Annie należy potraktować także jej zaangażowanie w prowadzenie przedsiębiorstwa męża, jak również działania o charakterze filantropijnym.

Spotkanie zwińczyła dyskusja, która wywiązała się z udziałem publiczności po zakończeniu rozmowy A. Machejka i E.M. Bładowskiej. Zgromadzeni słuchacze pytali m.in. o uzyskanie przez Annę z Wernerów wykształcenie, o dostępność źródeł do badanego tematu, a także o tło polityczne poruszanych wydarzeń, uzyskując odpowiedzi na nurtujące ich sprawy.

Za bardzo istotne uważam promowanie łódzianek, kobiet o niezłomnym charakterze, które w znacznym stopniu przyczyniły się swoimi działaniami (podejmowanymi na miarę możliwości ówczesnych pań) do rozwoju miasta, polepszenia

losów jego mieszkańców. Anna z Wernerów Scheiblerowa była kobietą wyprzedzającą swoją epokę, co w swojej książce i na odbytym spotkaniu starała się zaznaczyć E.M. Bładowska. I najważniejsza lekcja, która płynęła ze spotkania i lektury książki – Anna z Wernerów nie była tylko żoną swojego męża.

Aleksandra Staniszewska

Szkoła Doktorska Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Łódzkiego
Doctoral School of Humanities of the University of Lodz

 <https://orcid.org/0000-0002-3362-3031>

NOTKA O AUTORCE • ABOUT THE AUTHOR

Mgr Aleksandra Staniszewska – absolwentka studiów historycznych w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego w 2021 r. Obecnie doktorantka Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UŁ i adiunkt w Muzeum Miasta Zgierza.

Zainteresowania naukowe: dzieje ziemiaństwa polskiego, kwestia kobieca, historia społeczna XIX w., muzealnictwo, dydaktyka historii.

aleksandra.staniszewska@edu.uni.lodz.pl